

Försättsblad till skriftlig tentamen vid Linköpings universitet

Datum för tentamen	2015-10-29
Sal (1)	<u>G34</u>
Tid	14-18
Kurskod	TSBB31
Provkod	TEN1
Kursnamn/benämning Provnamn/benämning	Medicinska bilder Skriftlig tentamen
Institution	ISY
Antal uppgifter som ingår i tentamen	20
Jour/Kursansvarig Ange vem som besöker salen	Maria Magnusson, Maria.Magnusson@liu.se
Telefon under skrivtiden	177786, 281336, 073-804 38 67
Besöker salen ca klockan	15.00 och 16.50
Kursadministratör/kontaktperson (namn + tfnr + mailadress)	Carina Lindström, 284423 Carina.E.Lindstrom@liu.se
Tillåtna hjälpmedel	1) Miniräknare 2) Blank OH-film 3) Medskickad formelsamling 4) Physics Handbook Endast markeringar (under- och överstrykningar) är tillåtna. Även små sidflikar (med något enstaka tecken på) är tillåtna. 5) Transformteori sammanfattning formler & lexikon (blå färg) 6) Lexikon, engelska-svenska, spanska-svenska
Övrigt	
Antal exemplar i påsen	

Anvisningar

Tentamen består av 6 delar om totalt 50p:

- Del 1: Grundläggande 2D signalbehandling (16p)
- Del 2: Röntgen och CT (12p)
- Del 3: Gamma-kamera, SPECT och PET (8p)
- Del 4: Viktiga mätvärden och dess beräkning (2p)
- Del 5: Ultraljud (4p)
- Del 6: MRI (8p)

Notera att Del 1-6 har mycket gemensamt. Ibland kan en fråga passa in på flera ställen.

Ibland går det bra att svara direkt i tentamen. Ibland får man svara på lösblad. Det går bra att svara på flera frågor på ett lösblad. Skriv dock bara på ena sidan.

Betygsgränser:

- 3:a 21-30p
- 4:a 31-40p
- 3:a 41-50p

DEL 1: Grundläggande 2D signalbehandling

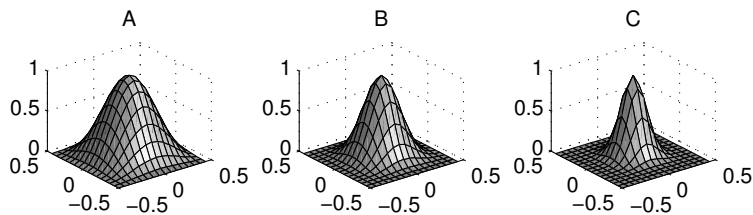
Uppgift 1 (6p) Nedan visas ett separerat filter. (Mittpunkten på filtret är utmärkt med en tjockare ram.)

$$f = \begin{bmatrix} f_{11} & f_{12} & f_{13} & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & f_{22} & f_{23} & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & f_{33} & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

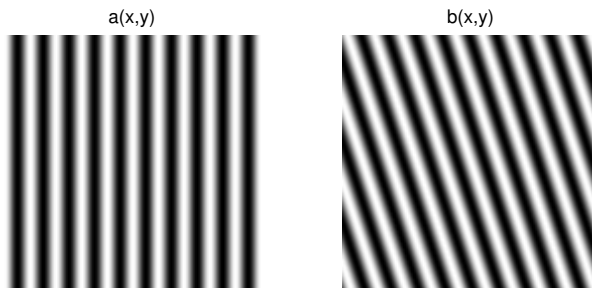
- Beräkna värdena f_{11} , f_{12} , f_{13} , f_{22} , f_{23} , f_{33} . Filtret är symmetriskt så resten av värdena behövs inte ges.) (2p)
- Beräkna filtrets kontinuerliga Fouriertransform $F(u, v)$.
Ledning1: Detta går bra om man tänker sig att det sitter en dirac-spik $\delta(x - A, y - B) = \delta(x - A) \cdot \delta(y - B)$ på varje sampelpunkt. Sätt för enkelhets skull sampelavståndet till 1.
Ledning2: Utnyttja det separerade varianten av filtret annars blir räknetestet otympligt! (2p)
- Ta nu ditt filter f i uppgift a) samt nedanstående filter e och g och para ihop dem med nedanstående fouriertransformer, A , B och C . För att få poäng på uppgiften måste du motivera dina val. (2p)

$$e = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$g = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ \hline 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \ast \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

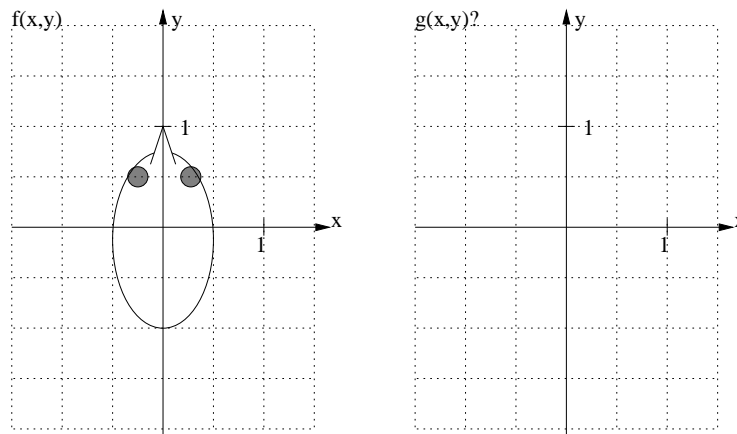
Uppgift 2 (3p) Två bilder av cosinus-vågor visas nedan. Det gäller att $a(x, y) = \cos(\sqrt{10} \cdot 2\pi x)$ och $b(x, y) = \mathcal{R}_\alpha[a(x, y)]$, där $\alpha = \arctan(1/3)$. Beräkna de båda funktionernas fouriertransformer $A(u, v)$ och $B(u, v)$. Svaret ska uttryckas i dirac-pulser. En grafisk lösning rekommenderas för $B(u, v)$.

Uppgift 3 (4p) Om en signal $s(t)$ samplas med sampelvståndet Δ , erhålls upprepningar i fourierdomänen på k/Δ , där k är ett heltal. Detta kan generaliseras till 2D, dvs en bild.

Det omvända gäller också, om man samplar i fourierdomänen sker upprepningar i spatialdomänen. Speciell gäller detta för MRI, då man samplar i fourierdomänen (k-rummet).

- Antag att vi samplar $F(u, v)$ med sampelvståndet $\Delta = 1$ i både u- och v-riktningen. Kalla den samplade funktionen $G(u, v)$. Funktionen $f(x, y) = \mathcal{F}^{-1}[F(u, v)]$ syns i figuren nedan till vänster. Skissa funktionen $g(x, y) = \mathcal{F}^{-1}[G(u, v)]$ i figuren nedan till höger.
- Tala också om vilket sampelvstånd man ska använda i u- och v-led för att undvika vinkningsdistorsion i detta fall.

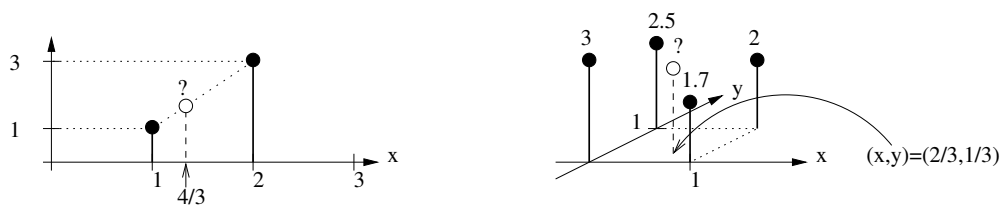

Uppgift 4 (3p) Vid interpolationsuppgifterna nedan ska vi använda oss av två olika interpolationsmetoder, närmsta granne och linjär interpolation. Vid närmsta granne interpolation kan rektangel-funktionen $\Pi(x)$ användas, och vid linjär interpolation kan triangel-funktionen $\Lambda(x)$ användas,

$$\Pi(x) = \begin{cases} 1, & \text{för } -0.5 \leq x \leq 0.5, \\ 0, & \text{för övrigt,} \end{cases}$$

$$\Lambda(x) = \begin{cases} 1 - |x|, & \text{för } -1 \leq x \leq 1, \\ 0, & \text{för övrigt.} \end{cases}$$

- Nedan till vänster syns två kända sampelvärden och ett okänt märkt med ?. Interpolera fram detta värde dels med närmsta granne interpolation och dels med linjär interpolation.
- Nedan till höger syns fyra kända sampelvärden och ett okänt märkt med ? och beläget på $(x, y) = (2/3, 1/3)$. Interpolera fram detta värde dels med närmsta granne interpolation och dels med bilinjär interpolation.

DEL 2: Röntgen och CT

Uppgift 5 (2p) Förklara hur nedanstående ekvation kommer till användning vid CT. I din text ska det framgå vad CT-scannern mäter, vad som behöver beräknas och vad som skickas till rekonstruktionsalgoritmen.

$$I = I_0 \exp\left(-\int_L \mu(x, y) dl\right)$$

Uppgift 6 (2p) Antag att vi har ett sinogram av storleken $[N_\phi, N_r]$, dvs N_ϕ projektiionsvinklar och N_r detektorelement. Antag att bildstorleken som erhålls efter rekonstruktion är $N \times N$, där $N_r = N$. Vidare är $N_\phi = (\pi/2) \cdot N_r$.

Vad händer med bildkvaliteten om vi ökar till $N_\phi = \pi \cdot N_r$?

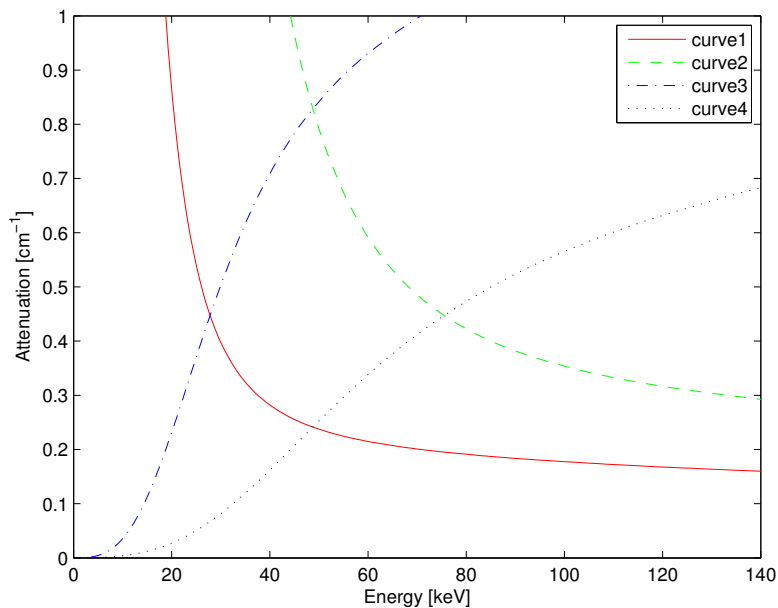
Vad händer med bildkvaliteten om vi minskar till $N_\phi = (\pi/4) \cdot N_r$?

Välj mellan:

- mycket bättre
- marginellt bättre
- lite sämre, "streaks" börjar synas
- mycket sämre, "streaks" förstör bilden helt
- lite sämre, det blir lite suddigt
- mycket sämre, det blir mycket suddigt

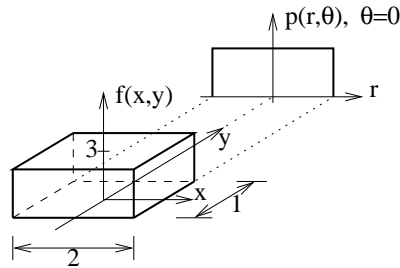
Uppgift 7 (2p) Vad är Feldkamp-algoritmen? Specificera indata och utdata!

Uppgift 8 (2p) Se nedanstående figur. En av kurvorna visar hur dämpningen (attenueringen) av röntgenstrålar i benvävnad beror av energin. En annan kurva visar samma sak fast för muskelvävnad. De övriga två kurvorna är fejk. Koppla ihop muskel- och benattenuering med rätt kurva. För att få poäng måste du också ge en kort motivering.

Uppgift 9 (4p) Den rektangulära boxen är illustrerad i figuren nedan och ges av

$$f(x, y) = \begin{cases} 3, & |x| \leq 1, |y| \leq 0.5, \\ 0, & \text{annars,} \end{cases}$$

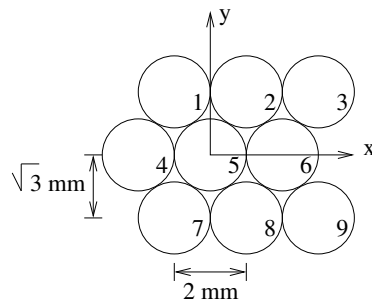
- Bestäm 2D fouriertransformen $F(u, v)$ av $f(x, y)$.
- Bestäm projektionerna $p(r, \theta)$ för $\theta = 0$ och $\theta = \pi/2$.
Ledning: Fallet $\theta = 0$ är illustrerat i figuren.
- Beräkna 1D fouriertransformerna $P(R, 0)$ och $P(R, \pi/2)$ för $p(r, 0)$ och $p(r, \pi/2)$.
- Visa att projektionsteoremet

$$P(R, \theta) = F(R \cos \theta, R \sin \theta) = F(u, v)$$

gäller för både $\theta = 0$ och $\theta = \pi/2$.

DEL 3: Gamma-kamera, SPECT och PET

Uppgift 10 (2p) När en gammafoton avger sin energi i scintillator-kristallen emitterar denna ljusfotoner som registreras av fotomultiplikatorer. En gammakamera (Anger-kamera) kan t ex ha 61st fotomultiplikatorer arrangerade i ett hexagonalt mönster. Betrakta nedanstående utsnitt ur en gammakamera med 9 st numrerade fotomultiplikatorer. Antag att de registrerade intensiteterna är: $a_1 = 0$, $a_2 = 5$, $a_3 = 0$, $a_4 = 0$, $a_5 = 40$, $a_6 = 30$, $a_7 = 0$, $a_8 = 10$, $a_9 = 0$.

Följande ekvationer behövs

$$Z = \sum_{k=1}^K a_k, \quad X = \sum_{k=1}^K x_k a_k, \quad Y = \sum_{k=1}^K y_k a_k.$$

Bestäm gammafotonens position (X_{pos}, Y_{pos}) i mm!

Uppgift 11 (2p) På SPECT-laboration lågpass-filtrerade vi SPECT-volymen $ventvol(x, y, z)$ eftersom den var väldigt brusig. Vi använde ett Butterworth-filter med ekvationen

$$BW(r) = \frac{1}{\sqrt{1 + (r/0.5)^6}}, \quad r = \sqrt{u^2 + v^2 + w^2},$$

som implementerades med:

```
uaxis = [-N/2:N/2-1]/(N*Delta);  
[u,v,w] = meshgrid(uaxis,uaxis,uaxis);  
r = sqrt(u.^2+v.^2+w.^2);  
BUTFILT = 1./sqrt((1+(r/0.5)^6));
```

Skriv matlabkod som filtrerar SPECT-volymen med Butterworth-filtret. Kalla SPECT-volymen `ventvol`.

Ledning: 3D symmetrisk fouriertransform av `f` erhålls med kommandona:

```
F = fftshift(fftn(iffshift(f)));
```

Uppgift 12 (2p) På SPECT-laboration använde vi bilder från en CT-SPECT. Utgående från SPECT-bilderna kunde man se stor skillnad på *funktionen* hos lungor från friska och patienter med sjukdomen KOL, medan CT-bilderna gav information om patientens *anatom*. Men CT-data är även användbart vid skapandet av SPECT-bilder. På vilket sätt?

Uppgift 13 (2p) I SPECT använder man kollimatorer/blysepta. Deras funktion är delvis att stoppa spridd strålning (scatter). Men deras viktigaste funktion är en annan. Vilken?

DEL 4: Viktiga mätvärden och dess beräkning

Uppgift 14 (2p) Inom nukleärmedicinen mäter vi radioaktivt sönderfall. Det radioaktiva sönderfallet är Poisson-distibuerat. Då är den uppmätta signalens väntevärde μ_N och varians σ_N^2 lika. Beträkta SNR_a (Amplitud Signal-till-brusförhållandet),

$$SNR_a = \frac{\text{signalamplitud}}{\text{brusamplitud}}.$$

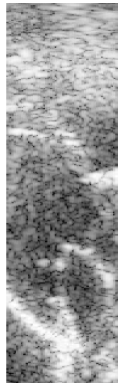
SNR_a kan förenklas så att det bara beror av μ_N . Gör detta! Tala sedan om hur SNR_a beror av hur mycket radioaktivt material vi sprutar in i patienten.

DEL 5: Ultraljud

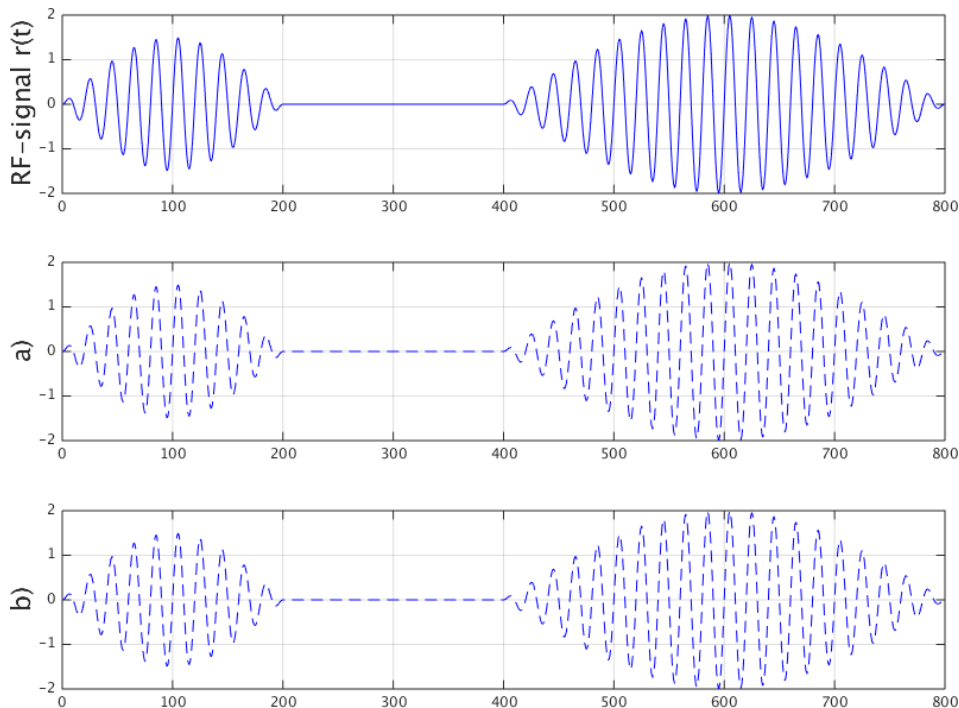
Uppgift 15 (2p)

- Vilken frekvens bör ultraljudspulsen ha för att återge detaljer som är 1 mm? Räkna med att detaljer som är större än en halv våglängd kan uppfattas och att hastigheten på vågutbredningen är 1500 m/s.
- Resultatet ovan ger att om man ökar frekvensen så borde man kunna se mycket små detaljer, men det finns en begränsning med detta. Vilken då?

Uppgift 16 (2p) För att skapa en Brightness-mode (B-mode) ultraljudsbild från RF-data, behövs följande steg: 1) Läs in RF-data, 2) Enveloppsdetektion, 3) Ned-sampling, 4) Histogramtransformation, 5) Skannkonvertering (omsampling). Efter steg 4) erhöLL vi i labben nedanstående resultat. Skissa nedan hur geometrin förändras efter steg 5) och förklara varför.

Uppgift 17 (2p) Sist i ultraljudslaborationen gjorde vi en enklare form av enveloppsdetektering, utan kvadraturfilter. Se RF-signalen $r(t)$ i översta figuren nedan. Skissa hur signalen ser ut efter absolutbeloppsberäkning i figur a) och därefter hur signalen ser ut efter lågpasfiltrering i figur b).

DEL 6: MRI

Uppgift 18 (2p) En magnetkamera kan bland annat skapa T1- och T2-viktade bilder. Förklara vad T1 och T2 betyder och hur de relaterar till relaxationen av spin-vektorer. Vilken av T1 och T2 hör ihop med repetitionstiden och vilken hör ihop med ekotiden?

Uppgift 19 (2p) Ge två exempel på artefakter som kan uppstå i MR-bilder, och föreslå hur de kan undvikas eller korrigeras.

Uppgift 20 (2p) Nämn en klinisk användning av fMRI.